

Анабас аралдыйы дьарык тиэмэтэ: «Уол оҕо норуот кэскилэ».

Бөлөх: оскуолаҕа кириэн иннинээҕи саастаах оҕолорго.

Иитээччи: Андреева Т. Н.

Сыала: «Уол оҕо норуот кэскилэ» - диэн өйдөбүлү инэри, сэтинньи 22 күнэ «Аан дойдутааҕы уол оҕо күнэ» бэлиэтэнэрин билиһиннэри, оонньуу нөңүө аралдыйы дьарык ыытыы.

Соруктар:

- ✓ **Сайыннарар:** оҕо логикатын, чинчийэр сатабылын, болҕомтотун, оонньуу быраабылатын тутуһан, ыйытыыга толору этииннэн хоруйдуурун ситиһии.
- ✓ **Иитэр:** бэйэ – бэйэҕэ болҕомтолоох, иллээх – эйэлээх буолууну, көмөлөсүһүү, бөлөбүнэн үлэлии үөрэнэр дьобурдарын сайыннарыы, бэйэтэ ыйытар уонна ыйытыыга хоруйдуурун ситиһии.
- ✓ **Үөрэтэр:** сэтинньи 22 күнэ «Аан дойду уолаттарын күнүнэн» бэлиэ күн буоларын билиһиннэри, натуральной чыһыла ахсаанын чиңэтии, хамсаныылаах, чинчийэр дидактической оонньуулары туһанан оҕо билиитин хаңатыы, хамсанар дьобурдарын с, кумаахыннан «Самолет» оңорорго үөрэтии.

Туттуллар матырыйааллар: ИКТ презентация.

Түңэтиллэр матырыйааллар: сыышпаралар, обручтар, кыра тазикка уу, салфеткалар, араас өңнөөх кумаахыттан браслеттар, «Лабиринт» оонньуур, кыра мээчик, А4 оҕо ахсаанынан кумаахылар.

№	Түһүмэх аата	Түһүмэх соруктара	Иитээччи дьайымала	Туттуллар ньымалар, үлэ көрүңэ	Оҕо сабаҕаланар дьайымала	Сабаҕаланар ситиһиилэр
1	Көбүлээһин, тэрийии түһүмэҕэ	Оҕону дьарыкка көбүлээһин	Дорооболоруң, оҕолоор! мин аатым Антонина Васильевна диэн, мин «Күнчээн» бөлөх иитээччитэбин. Мин эһиэхэ сэтинньи ый 22 күнүгэр «Аан дойду уолаттарын» бэлиэ күнүн туһунан кэпсиэхпин баҕарабын. Бу күңңэ уолаттары уруйдуулар айхаллыылар эбит. Сахалар алаады астаан алгыс тылынан алҕыылар эбит. «Уол оҕо төрөөтөбүнэ, суор үөрэр» - диэн өс	Слайда көрүү, саңарар ньыма, кэпсэтии, боппуруостар	Интириэс, сонурҕааһын, кэпсэтии, сөптөөх эппиэт бирэллэр	Кэрэхсиир, саңаны билэргэ баҕалаах, салҕыы туох буоларын интириэһиргиир

			<p>хоһооно баар. Ол аата уол оҕо улаатан баран бултаатаҕына алтаатаҕына онтон тийһиниэм диэн суор үөрэр эбит. Уол оҕо хорсун санаалаах, куттамсаҕа суох, сымса, быһый, күүстээх санаалаах, аһыныгас майгылаах, бэриниилээх буолуохтаах эбит. Эһиги манньк хоһоону билэҕит? Истиң эрэ: «Кутуйахтан куттанаахтаан, куота куота ытыыр оҕо, баҕачаантан соһуйаахтаан маккыраччы ытыыр оҕо - Моряк буолбат, летчик буолбат,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Герой буола улаапат! Оонньуу сылдьан охтон баран уурайбакка ытыыр оҕо, Кыракыйтан, аччыгыйтан, Кыңкыйданан ытыыр оҕо Моряк буолбат, Летчик буолбат, Герой буола улаапат! Оҕолоор, уол оҕо улааттагына Аҕа дойдутун көмүскүү Российскай армияҕа сулууспалыы барар. Ол онно эрдэттэн бэлэмнээх буолуохтаах. Армияҕа баран танкист, военной самолет летчиктара, пограничник,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>десантник, моряк буолаллар. Дьэ, онно ытанныах халан хаппырыыс уолаттар сулууспалыылар дуо? Суох, саамай сөп (слайда көрүү).</p>			
2	Ааны ким эрэ тоңсуйар, Билбэччэй киирэн кэлэр.					
			<p>Дорооболорун, оҕолоор! Бу «Сардаңа» уһуйаан дуо? Һуу, хата чопчу тийэн кэлбит эбиппин (үөрэр) Мин аатым Билбэччэй диэн, онтон эһиги ааккыт ким диэний? (араастык эбэрдэлэһии) Мин Сибэкки куоратыттан,</p>	<p>Саңарар ньыма</p>	<p>Оҕолор дорооболоһоллор , соһуйаллар, болҕойон истэллэр</p>	<p>Саңаны билэргэ баҕалаах, оонһууга былааннар</p>

			<p>колокольчик уулуссатыгтан сылдыабын, мин эмиэ элбээх, элбэх абаарыстардаахпы н (биир биир ааҕар): Винтик, Шпунтик, Пилюлькин, Сиропчик, Ворчун, Знайка өссө да элбээх элбэхтэр... Аҕыйах хонугунан уол оҕо бырааһынньыга буолар ди, мин эмиэ уол оҕо буоламмын ол күнү олус күүтэбин, Онтон эһиги? Уол оҕо хайдах майгылаах буолуохтаах эбитий? (оҕолор эппиэттэрэ) Мин эһигинниин оонньоохпун олус баҕарабын, мин</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>саамай өйдөөх табаарыным аата Знайка, кини араас оонньуулары толкуйдуур уонна оонньотолуур Эниэхэ барарбын истэн баран миэхэ маннык диэн эттэ: «Сардана» уһуйаан уолаттара бу оонньуулары төһө сөбүлээн бары бииргэ иллээхтик, көхтөөхтүк, сөптүк оонньуулар эбит диэн миэхэ соруудахтаата. Миигинниин оонньуурга сөбүлэһэбит? (оҕолор эппиэттэрэ)</p>			
3	Сүрүн түһүмэх					

3.1	Оонньуу «Хлоп - хлоп»	Чыыһыла ахсаанын таба таайыы, истэрдьобуурдарын сайыннарыы, сөптөөх дьайыыны оңороллорун ситиһии	Оболоор, бу кругтар истэригэр сыышпаралар сыталлар, мин круг иһигэр ыстаннабым аайы эһиги круг иһигэр баар сыышпара ахсаанын таһынахтааххыт, ким да саңарбат, ытыспытынан таһынабыт эрэ. Маладыастар! бастакы соруудах туолла	Саңарар ньыма, оонньуу, ыйытыы, хатылааһын	Оболор иитээччини кытта тэңцэ толороллор	Оонньууга түмүк оңорор, бэйэтэ ыйытар уонна эппиэттээр кыахтаах.
3.2	Чинчийэр оонньуу «Аптаах ойуу»	Эксперимент көмөтүнэн обо чинчийэр, сылыктыыр, толкуйдуур уонна түмүк оңорон таһаарар дьобурун сатабылын сайыннарыы	Оболоор, ойуу тахсан кэллэ ди. Салбыы айанныбыт! Ол айаннахпыт иннигэр кыратык музыка көмөтүнэн хамсана түһүөбүң эрэ	Саңарар ньыма, чинчийи, ыйытыы	Обо интириэһиргиир, соһуйар, боһпуруос үөскүүр	Чинчийи көмөтүнэн түмүк оңорор.
Физминутка: Флешмоб «Хлоп – кап»						

(музыка тыаһа, Билбэччэйи үтүктүү)						
3. 3	Болџомтоџо оонньуу «Өңнөөх браслеттар»	Оџо болџомтолоох буоларын ситиһии	Оџолоор, бу араас өңнөөх браслеттары мин илиибэр кэтиэм, эһиги өйдөөн көрүң, хайдах өңнөөх браслет кэнниттэн хайдах өңнөөх кэлэрин, билигин мин браслеппын саһыарыам, эһиги билигин оруобуна өңүнэн браслеткытын кэтиң, тэңнээн көрүөхпүт.	Саңарар, көрдөрөр ньыма	Сорудаџы сөпкө толорорго кыһаллар	Көрсүбүт харгыстарын туоратарга дьулуһар, түмүк оңорор
3. 4	Хамсаныылаах оонньуу «Лабиринт»	Оџолор бөлөбүнэн төгүрүччү туран оонньуу быраабылатын тутуһан бары бииргэ иллээхтик, эйэлээхтик,	Төгүрүк хаптаџай эргимтэџэ лабиринт быыһынан мээчки төкүнүтэн ортоку дьөлөбөскө киллэрии	Саңарар ньыма, көрдөрүү	оонньуу быраабылатын тутуһуу	Оонньууга интириэс үөскүүр өссө оонньуон баџарар

		биир сүбээнэн ооньюуларын ситуации				
3. 5	Кумаахыннан конструировани е «Самолеты»	Кумаахы лийин бүк тутан үтүгүннэрэн самолет оңоруу	Дыңнээх самолеттар тимир буолаллар онтон бийиги кумаахыннан оңоруохпут, миигин үтүктэн ийиң эрэ (оңолор үтүктэн оңороллор, көтүтэн көрөллөр) Маладыастар!	Саңарар, көрдөрөр ныма	Оңолор ийтээччини кытта тэңцэ үлэлиллэр	Оңо кэрэхсиир, түмүк оңорор
3. 6	Түмүктүүр түһүмэхтэр	Оңолордуун беседа	Чэ, мин бэйэм олорор Сибэккии куораппар барар кэмим кэллэ, табаарыстарбар эһиги тускутунан кэпсиэм, наһаа хорсун бэһиэлэй уолаттар эбиккит, эһигини мин минныгэс кэмпизтпинэн	Саңарар ныма, хайҕабыл	Оңолор туох саңаны билбиттэрин, тугу өйдөөн хаалбыттарын сигилии кэпсириллэр	Оңолор бэйэлэрин санааларын этэллэр. Сонун билииттэн үөрэллэр.

			<p>күндүлүөм (түңэтэр, барар)</p> <p>Оҕолоор, Билбэччэй куоратын оонньууларын төһө сөбүлээтигит? Туох туһунан кэпсэтибит? Саамай ханнык оонньууну сөбүлээтигит? Манан биһиги дьарыкпыт бүтэр, Көрсүөххэ диэри!</p>			
--	--	--	--	--	--	--